

Miloslav Brichta: *Exilové periodikum Nedělní hlasatel na přelomu let 1989/1990.*

Diplomová práce, strojopis. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin. Praha 2014, 100 s.

Posudek školitele

Miloslav Brichta si pro svou diplomovou práci vybral téma stojící dosud na okraji zájmu nejenom historiografie, ale také dalších sociálních a humanitních věd jako například politologie. Je jím reflexe událostí v Československu od tzv. Palachova týdne (leden 1989) do prvních svobodných demokratických voleb v červnu 1990 a jejich širšího kulturně-historického kontextu na stránkách českého exilového periodika *Nedělní hlasatel* (NH) vycházejícího v USA. Na základě svého výzkumu dochází autor k některým zajímavým poznatkům, jakým je např. velmi rychlá změna pohledu tohoto tradičního byť nikoliv již vlivného krajaňského listu na základní charakter či podstatu čs. demokratické revoluce v roce 1989. Tento posun během necelého roku od nadšeného přijetí demokratických změn až po poskytování prostoru upadlým variantám konspirační teorie otevírá potenciálně důležité otázky přesahující téma diplomové práce a dotýkající se vzájemného vztahu československé resp. české společnosti a exilu v době tzv. demokratického přechodu. Tyto otázky M. Brichta pochopitelně neřeší mj. i proto, že jde o téma, které v sobě skrývá řadu badatelských překážek počínaje nesnadnou dostupností pramenů k americkému či jinému exilu až po fakt, že literatura k této závažné stránce našich dějin – jakkoliv v poslední době výrazně narůstá – je dosud velmi roztržštěná. Autor se bohužel nedokázal s těmito a dalšími obtížemi přesvědčivě vypořádat.

Mnohým z nich bylo možné předejít ve vzájemné spolupráci mezi ním jako autorem a mnou coby školitelem. Musím však konstatovat, že v tomto případě komunikace mezi diplomantem a školitelem nefungovala standardně zejména proto, že p. Brichta přihlásil diplomovou práci k obhajobě opakovaně bez mého vědomí resp. bez možnosti, abych práci před odevzdáním přečetl a komentoval! Poprvé jsme se dohodli na jejím stažení z obhajovacího řízení. S p. Brichtou jsme tehdy (v létě 2012) diplomku prošli a domluvili se na jejím dopracování mj. i v návaznosti na již vypracovaný, kritický oponentský posudek prof. J. Rychlíka. Kládl jsem však diplomantovi na srdce, aby diplomku nehlásil k obhajobě, aniž si ji předem přečtu. Přesto se tak stalo podruhé v lednu 2013 a nakonec - po neúspěšné zimní obhajobě - opět v létě 2014!

Má hlavní strategická doporučení jako školitele k dopracování diplomky, následující vždy po neúspěšné obhajobě, se týkala několika bodů. Zaprvé, zasadit mediální obraz čs. událostí v NH i periodikum samé do širšího kontextu čs. exilu. Autor se pokusil tuto stránku doplnit v poměrně rozsáhlé úvodní kapitole, leč nedostatečně, neboť se prakticky spokojil s reprodukcí jediné, hojně citované práce k čs. poúnorovému exilu od Karla Kaplana. I když v tomto případě šlo o „kontextuální část“, jíž je jistě možno opřít o spolehlivou sekundární literaturu, nelze se opírat o jedinou knihu, byť jde o renomovaného autora. Reprodukce Kaplanovy práce přitom zabírá bezmála 30 prvních stran z textu čítající celkově necelých 100 stran. Druhé doporučení znělo sledovat podrobněji biografie nejvýraznějších přispěvatelů a komentátorů NH, neboť se jedná o velmi zajímavé osobnosti s bohatým, někdy až bizarním osudem. Podchycení biografických souvislostí osobností typu Josefa Kalvody, Bohumila Koblihy, Libora Broma, Jaroslava a Karla Moudrého, Járy Kohouta či Milana Zeleného mělo zprostředkovat či přiblížit politickou a kulturní orientaci této ideologicky jinak dosti nesourodé skupiny. M. Brichta se i v tomto případě pokusil doporučení zohlednit, opět však pouze cestou nejmenšího odporu. Drtivou většinu biografických informací čerpal povýtce nekriticky pouze z vlastních webových (sebe)prezentací jednotlivých autorů. Přitom pro

velkou část z nich (J. Kalvoda, M. Zelený, K. Moudrý) existuje veřejně dostupná literatura resp. jejich další četné publikace (nemnohé z nich pravda v poslední verzi autor v DP zohlednil), které bylo možné použít a které by podaly plastičtější a především kritičtější pohled na jednotlivé životní osudy i jejich názorový vývoj.

Třetí doporučení se týkalo rezignace na snahu propojit idiosynkratické téma reflexe událostí v NH v určitém období s obecnými poznatky mediální teorie, jejíž původně dosti rozsáhlou část v textu autor skutečně radikálně minimalizoval. Zcela vyslyšena pak zůstala dvě další doporučení, jednak promyslet strukturu a způsob prezentace hlavní části práce týkající se reprodukce výpovědi hlavního pramene, tj. NH, zejména potřeby provázat „řeč pramene“ se sekundární literaturou (doplnění v poslední verzi práce jsou v tomto ohledu spíše kosmetická), tematicky výsledky výzkumu lépe utřídit a zabránit tak pouhé reprodukci načteného materiálu. Autor se také nadále drží praxe neúměrně dlouhých citací (extrémní případ je citace čítající 5 stran textu, s. 79-83), které nemají žádné odůvodnění z hlediska výpovědi textu resp. účelu práce. Je bohužel příznačné, že s literaturou uvedenou na konci diplomové práce, autor v textu, až na některé výjimky, prakticky vůbec nepracuje. Poslední „banální“ doporučení se týkalo opravení formálních nedostatků jakými je ctění citačního a bibliografického úzu, úprava poznámkového aparátu, zejména radikální krácení dlouhých citací pod čarou apod., které však autor také ignoroval.

Celkově chápu práci M. Brichty jako zajímavý materiál přinášející některé nové poznatky a potenciálně otevírající zajímavé otázky v rámci historického a sociálně-vědního výzkumu daného období. Avšak nároky na pro diplomovou práci podle mého názoru nesplňuje a její obhajobu nedoporučuji.

V Praze 15.8. 2014

PhDr. Michal Kopeček, PhD.

ÚČD FF UK